

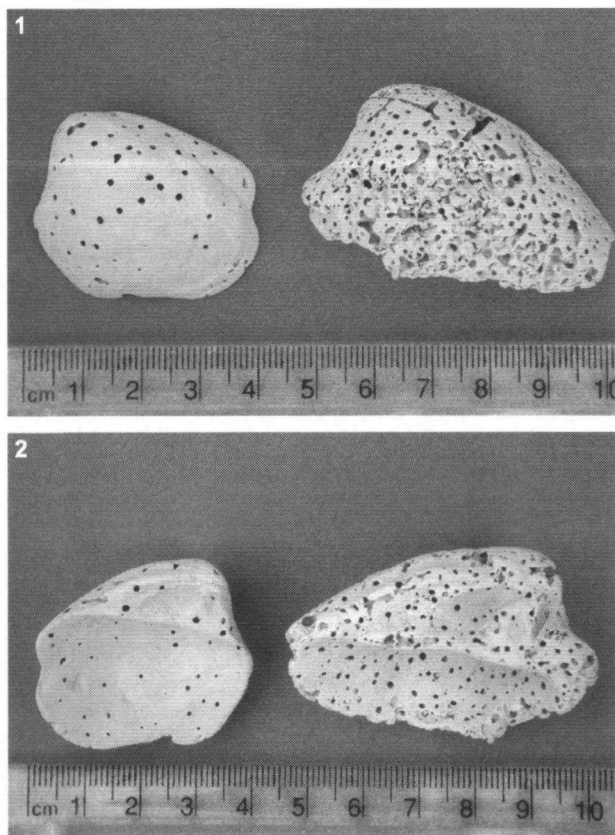
**Zwinkokkels *Venericor planicosta*
(Lamarck, 1801) van de Zandmotor
(Zuid-Holland)**

Bram Langeveld¹

De Zandmotor is een project ten behoeve van de kustbescherming. Vanuit het Eurogeulgebied is meer dan 20 miljoen kubieke meter zand opgespoten, en zo is een kunstmatig schiereiland gevormd, voor de kust tussen Monster en Ter Heijde (Zuid-Holland). Dit zand moet zich in de loop der tijd door natuurlijke processen langs de kust verspreiden en zo voor nieuwe duinvorming zorgen. Met dit zand zijn ook fossielen meegekomen (Van der Valk et al., 2011).

Op 11 september 2011 nam ik deel aan een paleontologische zoektocht op de Zandmotor. Onder mijn vondsten was een duidelijk herkenbaar slotfragment van een Zwinkokkel, *Venericor planicosta* (Lamarck, 1801) (linker exemplaar op fig. 1 en 2, pag. 94). Henk Mulder vond er op latere data nog twee exemplaren (het grootste daarvan is het rechter exemplaar op fig. 1 en 2), zodat de teller nu al op drie exemplaren staat.

Venericor planicosta is een typisch eocene soort. Van Regteren Altena (1937) geeft aan dat de soort ten zuiden van de Westerschelde tamelijk algemeen is, maar dat ten noorden van de Westerschelde voornamelijk fragmenten worden gevonden. Ook geeft hij aan dat er vanaf het zuidelijk deel van het strand van Zeeuws-Vlaanderen naar het noorden toe steeds meer kleinere exemplaren aanspoelen, wat op transport duidt. Hij geeft aan dat het voorkomen beperkt is tot de stranden ten zuiden van de Nieuwe Waterweg. Echter, meer vondsten hebben tot andere inzichten geleid. Voorkomens noordelijker dan Zeeland zijn wel zeldzaam, maar de soort is bijvoorbeeld gemeld van de Maasvlakte (Maasvlakte I) (Hordijk & Janse, 1987; Cadée & Wesselingh, 2005), Scheveningen (Moerdijk et al., 2010) en zelfs van Egmond aan Zee (Noord-Holland) (Leeuw, 2010).

Figuur 1. Buitenzijde van *Venericor planicosta* van de Zandmotor, links coll. auteur, rechts coll. Henk Mulder.

Figuur 2. Binnenzijde van *Venericor planicosta* van de Zandmotor, links coll. auteur, rechts coll. Henk Mulder.

De exemplaren van de Zandmotor zijn hoogstwaarschijnlijk afkomstig uit de Eurogeul, en zullen in het Pleistoceen herwerkt zijn en door een rivier (mogelijk de Oerschelde) zijn afgezet in de lagen die werden opgespoten voor de Zandmotor. Ook bij Hoek van Holland is het strand opgespoten met zand uit de Eurogeul en ook daar zijn meerdere exemplaren van *V. planicosta* gevonden (Langeveld, 2011).

Dankwoord

Met dank aan Henk Mulder voor het tonen van zijn exemplaren van *Venericor* van de Zandmotor. Dank aan Hans Langeveld voor het maken van de foto's. Dank aan Bert van der Valk voor het geven van literatuurtips.

Literatuur

- Cadée, G.C. & F. Wesselingh, 2005. Van levend schelpdier naar fossiele schelp: tafonomie van Nederlandse strandschelpen. - *Spirula* 343: 36-52.
- Hordijk, L. & A. Janse, 1987. Mollusken uit het Pleistoceen van het Waterweggebied. - *Afzettingen WTKG* 8 (4): 68-74.
- Langeveld, B., 2011. Fossiele mollusken van het strand van Hoek van Holland. - *Afzettingen WTKG* 32 (4): 76-82.

Leeuw, D., 2010. Een Zwinkokkel op het Noord-Hollandse strand. - *Afzettingen WTKG* 31 (2): 47.

Moerdijk, P.W. et al., 2010. De fossiele schelpen van de Nederlandse kust. Nederlands Centrum voor Biodiversiteit Naturalis, Leiden.

Regteren Altena, C.O. van, 1937. Bijdrage tot de kennis der fossiele, subfossiele en recente mollusken, die op de Nederlandsche stranden aanspoelen, en hunner verspreiding. - *Nieuwe Verhandelingen van het Bataafsch Genootschap der Proefondervindelijke Wijsbegeerte te Rotterdam* 10: 1-184.

Valk, B. van der, D. Mol & H. Mulder, 2011. Mammoetbotten en schelpen voor het oprapen: verslag van een onderzoeksexcursie naar fossielen op 'De Zandmotor' voor de kust tussen Ter Heijde en Kijkduin (Zuid-Holland). - *Afzettingen WTKG* 32 (3), 51-53.

¹Bram Langeveld, Distelweg 13, 2215 DS Voorhout, tel. 0252 - 21 60 63, e-mail: bramlangeveld@hetnet.nl